

Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi

Savaş DUMAN¹

Özden TAŞĞIN²

Selçuk ÖZDAĞ³

¹ Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Konya. E-mail: sduman@selcuk.edu.tr

² Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Karaman

³ Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Bölge Müdürlüğü, İzmir

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesidir. Çalışma, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünde okuyan I. ve IV. sınıf toplam 147 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada A.T. Beck, D. Lester ve L. Trexler tarafından geliştirilen BECK Umutsuzluk Ölçeği (Hopelessness Scale) uygulandı. Elde edilen sonuçlar istatistiksel olarak analiz edildi. Verilerin analizinde, cinsiyet ve sınıf değişkenlerinin umutsuzluk düzeyleri açısından karşılaştırılmasında t testi kullanılmıştır. Gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin toplam umutsuzluk ve umutsuzluk alt ölçek puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı ise tek yönlü varyans analizi ile sınıanmış, anlamlı çıkan sonuçlar farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Verilerin analizi SPSS 13.00 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri kız öğrencilere oranla daha yüksektir. Ailelerin gelir düzeyleri düşük ve orta olan öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri, gelir düzeyleri yüksek olanlara oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Sınıf durumlarına göre incelendiğinde, 4.sınıf öğrencilerinin 1.sınıf öğrencilerine göre umutsuzluk oranlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Umutsuzluk

The Examining of Hopelessness Levels of the Students Attending Sport Management Department in Physical Education and Sport High School

ABSTRACT

The aim of this study is that hopelessness levels of students attending Sport Management Department Physical Education and Sport High School are explored in aspect of different variables. Study is consist of 147 students attending first and fourth class at Selcuk University Physical Education and Sport High School of Sport Management Department. In the study, BECK Hopelessness Scale developed by A.T. Beck, D. Lester and L.Trexler was practiced. Aailed results were analyzed statistically. In analysing the data, T test was used in comparison the sex and class variations in aspect of hopelessness leves. Whether the students' hopelessness and hopelessness subscale points became different meaningfully or not according to their revenue position was examined by single side variance analysis, meaningful results were tested with Tukey so that origin of becoming different was determinated. The analysis of data was done by means of using SPSS 13.00 packet programme. The result of this study has appeared hopelessness levels of the boy students are higher than the girl students, Nevertheless hopelessness levels of the students who family's little and middle revenue levels are higher than the family' s high revenue levels. When examined of according to class status, It was found that the hopelessness rates of 4 th grade students higher than 1st grade students.

Key words: Physical Education, Sport, Hopelessness

GİRİŞ

Ülkemizde son dönemlerde beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunlarının atamalarında karşılaşılan sorunlar bu bölümlerden mezun olan öğrencilerin hayata bakış açılarında bazı umutsuzluk belirtilerinin çıkmasına sebebiyet verdiği düşünülmektedir.

Umutsuzluk 1986 yılında Kuzey Amerika Hemşirelik Tanılama Derneği (North America Nursing Diagnosis Association- NANDA) tarafından da bir

hemşirelik tanısı olarak onaylanmış ve 'bireyin sınırlı ya da hiç alternatif göremediği veya kişisel seçenekler bulamadığı ve kendi yararı için enerji sarf edemediği bir durum' olarak tanımlanmıştır.(3)

Umut, gelecek ile ilgili bir amaç gerçekleştirmede sıfırdan fazla olan beklentilerdir. Birçok yolu olduğuna ve yardım ile bireyin varlığında değişiklikler olabileceğine ilişkin inanç, umudun en önemli özelliğidir. Umutsuzluk ise, bir amacı gerçekleştirmede

sıfırdan az olan olumsuz beklentileri simgeler. Umutta plânların başarılacağı öngörüsü varken, umutsuzlukta başarısızlık yargısı vardır.(18) Birçok araştırmada, umutsuzluğun yaşama isteğini azalttığı ve buna bağlı olarak intihar düşüncelerini arttırdığı sonucu ortaya çıkarılmıştır (4,15).

Ülkemizde ergenlerde umutsuzluk düzeyini çalışan az sayıda araştırma bulunurken, çalışmalarda da birbiriyle çelişen bulgularda birçok gencin ülkemizde yaşanan sorunlar konusunda hayli karamsar olduğu görülmektedir.(11)

Üniversiteli gençlerin ruh sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen sorunlardan biri olan umutsuzluğun, sosyal ve ekonomik sorunlar, eğitimde karşılaşılan güçlükler ve gelecek kaygısı gibi etmenlerden kaynaklandığı bilinmektedir. Ülkemizde ergenlerde umutsuzluk düzeyini çalışan az sayıdaki araştırmalarda görülen, birçok gencin ülkemizde yaşanan sorunlar karşısında karamsar olduğudur.(13)

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin bazı özlük niteliklerinin umutsuzluk düzeylerini etkileme durumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Problem

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin, ele alınan değişkenlere göre umutsuzluk düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin ailelerinin gelir durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

MATERYAL ve METOT

Araştırmanın örneklemi, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda okuyan birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya gönüllülük ilkesine bağlı olarak katılan toplam öğrenci sayısı 147'dir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Değişkenine Göre Dağılımları

Sınıf	n	Cinsiyet	n
I	71	Kız	61
IV	76	Erkek	86
Toplam	147	Toplam	147

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında “Beck Umutsuzluk Ölçeği” kullanılmıştır. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ), Beck ve ark. (1974) tarafından geliştirilen, bireyin geleceğe yönelik karamsarlık düzeyini belirlemeyi amaçlayan bir ölçektir. Beck Umutsuzluk Ölçeği, 20 maddeden oluşan geleceğe yönelik duygu ve düşünceleri belirten ifadelerden oluşmaktadır. BUÖ'nin yanıtlanmasında; bireyden kendisine uygun gelen ifadeler için “doğru”, kendisine uygun olmayan ifadeler için “yanlış” şıkkının işaretlenmesi istenmektedir. Bu ifadelerden 11 doğru, 9 yanlış yanıt anahtarı vardır. Bunlardan 2, 4, 7, 9,11, 12, 14,16, 17, 18, 20. sorulara verilen yanıt *evet* ise 1 puan;1, 2, 5, 6, 8, 10, 13, 15 ve 19. sorulara verilen cevaplar *hayır* ise 1 puan verilmektedir. Bunların aksi verilen cevaplarda ise “0” puan verilmektedir. Ölçeği oluşturan ifadeler üç alt boyutta incelenmektedir. Ölçekte *gelecekle ilgili duygular*, 1, 6, 13, 15, 19 maddelerden, *motivasyon kaybı* ile ilgili maddeler; 2, 3, 9, 11, 12, 16, 17, 20 ve *gelecekle ilgili beklentiler* ise 4, 7, 8, 14 ve 18 maddelerden oluşmaktadır. Elde edilen toplam puan “umutsuzluk” puanını oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 0-20 arasında değişmektedir. Alınan puanın yüksek olması bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğunu göstermektedir.(1) Beck ve Steer (1988) denekleri yanıtlarına göre dört grup içinde sınıflandırmış ve; 0 ile 3 arası umutsuzluğun tamamen olmadığını, 4 ile 8 arası hafif umutsuzluk olduğunu, 9 ile 14 arası orta seviyede umutsuzluk olduğunu, 15 ile 20 arası ileri derecede umutsuzluk olduğunu bildirmişlerdir.(2) “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ile ilgili güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır.(8, 14)

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, cinsiyet ve sınıf değişkenlerinin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılmasında t testi kullanılmıştır. Gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin toplam umutsuzluk ve umutsuzluk alt ölçek puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı ise tek yönlü varyans analizi ile sınıanmış, anlamlı çıkan sonuçlar farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Verilerin analizi SPSS 10.00 paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre BESYO Öğrencilerinin Toplam Umutsuzluk Düzeyi ve Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p-değeri
Gelecekle İlgili Umutsuz Duygu A.B.	Erkek	86	1,34	1,57	2,379	0,019 p<0,05 Önemli
	Kız	61	,80	1,15		
Umutsuzluk Motivasyon Kaybı A.B.	Erkek	86	2,52	1,99	2,086	0,03 p<0,05 Önemli
	Kız	61	1,93	1,44		
Gelecekle İlgili Olumsuz Beklenti A.B.	Erkek	86	1,92	1,77	2,643	0,009 p<0,05 Önemli
	Kız	61	1,20	1,53		
Toplam Umutsuzluk	Erkek	86	5,78	4,67	2,768	0,006 p<0,05 Önemli
	Kız	61	3,93	3,41		

t tablo: 1,645

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan alt problemlerin sınılanması amacıyla yapılan istatistiksel analizler ve sonuçlara ilişkin tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

1. *Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?*

Kız ve erkek öğrencilerin toplam umutsuzluk puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınılanmıştır. Uygulanan t testi ile ilgili istatistiksel değerler Tablo 2'de toplu olarak verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, kız ve erkek öğrenciler toplam umutsuzluk ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin uygulanan t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin toplam umutsuzluk ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (p<0,05).

Erkeklerin gelecekle ilgili umutsuz duygu alt ölçek puan ortalaması kızların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Umutsuzluk motivasyon kaybı alt boyutunda erkek öğrencilerin puan ortalamaları 2,52, kızların ise 1,93 olduğu tablo 2'de görülmektedir. Bu puan ortalamaları 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin motivasyon kaybı puan ortalamaları, kız öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Gelecekle ilgili olumsuz beklenti alt boyutunda hesaplanan 2,643 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Erkeklerin gelecekle ilgili olumsuz beklenti puan ortalamaları kızların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Umutsuzluk düzeyine toplam puan açısından baktığımızda, erkek öğrencilerle kızlar arasında ki puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaştığı

görülmektedir. Erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyi toplam puan ortalamaları, kızlardan yüksektir.

Bu sonuçlara göre, erkek öğrencilerin toplam umutsuzluk puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamalarının kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçları BESYO öğrencilerinin M.E.B. öğretmenlik atamalarına ilişkin olarak, atanma olasılığının düşük olması ve kültürel özelliklerle açıklayabiliriz. Özellikle bizim kültürümüzde erkek çocuğunun, aileleri tarafından, geleceğin güvencesi olarak algılanmasının rolü önemli olabilir. Mezuniyet sonrası iş bulamama olasılığı erkek öğrencileri kız öğrencilerden daha fazla etkilediği görülmektedir.

2. *Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin ailelerinin gelir durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?*

Öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamalarının, öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ikinci alt problem test edilmiştir. Öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamalarına ilişkin n, \bar{X} ve Ss değerleri tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin gelecekle ilgili umutsuz duygu alt boyutu f değeri 2,645 olarak bulunmuş; öğrencilerin gelecekle ilgili olumsuz beklenti alt boyutu f değeri ise 2,810 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Buna karşın, üniversite öğrencilerinin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk düzeylerinde gelir durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir (p<0,05). Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Yapılan Tukey testine ilişkin istatistiksel sonuçlar tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. Gelir Durumu Değişkenine Göre Öğrencilerin Toplam Umutsuzluk Düzeyi ve Alt Boyutlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		KT	sd	KO	f	p-değeri
Gelecekle İlgili Umutsuz Duygu A.B.	Gruplar Arasında	10,598	2	5,299	2,645	,074
	Gruplar İçinde	288,436	144	2,003		
	Toplam	299,034	146			
Umutsuzluk Motivasyon Kaybı A.B.	Gruplar Arasında	32,575	2	16,287	5,343	,006
	Gruplar İçinde	438,990	144	3,049		
	Toplam	471,565	146			
Gelecekle İlgili Olumsuz Beklenti A.B.	Gruplar Arasında	15,949	2	7,975	2,810	,064
	Gruplar İçinde	408,717	144	2,838		
	Toplam	424,667	146			
Toplam Umutsuzluk	Gruplar Arasında	167,630	2	83,815	4,819	,009
	Gruplar İçinde	2504,342	144	17,391		
	Toplam	2671,973	146			

Tablo 4. Umutsuzluk Motivasyon Kaybı Alt Boyutu ve Toplam Umutsuzluk Düzeyi İçin Tukey Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Gelir Durumu	Gelir Durumu	Ortalamalar arası Fark		Standart hata	p-değeri
Motiv. Kay.	Düşük	Orta	,24	,33	,756	
		Yüksek	1,20	,38	,005*	
	Orta	Yüksek	,96	,37	,023*	
Top. Umuts.	Düşük	Orta	,60	,80	,732	
		Yüksek	2,74	,92	,008*	
	Orta	Yüksek	2,14	,87	,038*	

p < 0,05 düzeyinde anlamlı.

Tablo 4 incelendiğinde, düşük ve orta gelir düzeyi grubunda yer alan öğrencilerin umutsuzluk motivasyon kaybı alt boyutu ve toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ile yüksek gelir düzeyi grubunda yer alan öğrencilerin puan ortalamaları arasındaki fark 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Düşük gelir grubunda yer alan öğrencilerin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk puan ortalamaları yüksek gelir grubunda yer alan öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında, orta gelir grubunda yer alan öğrencilerin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk puan ortalamaları yüksek gelir grubunda yer alan öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlara göre; ailelerinin gelir düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk düzeyleri, ailelerinin gelir düzeyi yüksek olanlara göre daha yüksektir. Ailelerinin gelir düzeyinin yüksek olması bu öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin düşük çıkmasında etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin ailelerinin desteğini hissettikleri söylenebilir.

Gelir düzeyi düşük ve orta olan ailelerin çocuklarından beklentileri de ileriye dönük olarak farklılaşabilmektedir.

3. Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamaları öğrencilerin sınıf değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

Üniversite öğrencilerin toplam umutsuzluk puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamalarının sınıf değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel değerler Tablo 5'te verilmiştir.

Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin toplam umutsuzluk puan ortalamaları ve umutsuzluk alt ölçek puan ortalamalarının sınıf değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucuna göre; gelecekle ilgili umutsuz duygu alt boyutu puan ortalamalarının sınıf değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Dördüncü sınıfların gelecekle ilgili umutsuz duygu düzeyleri, Birinci sınıflarınkinden yüksektir.

Buna karşın, Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin Umutsuzluk Motivasyon Kaybı, Gelecekle İlgili Olumsuz Beklenti ve Toplam Umutsuzluk puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin olarak yapılan t testi sonucunda 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (p>0,05). Anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen her üç alt boyutta da Dördüncü sınıfların puan ortalamalarının Birinci sınıflardan yüksek olduğu tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. Sınıf Değişkenine Göre Üniversite Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri t testi sonuçları

	Sınıf	n	\bar{X}	Std. sapma	t	P
Gelecekle İlgili Umutsuz Duygu A.B.	I	71	,85	1,12	-2,274	0,025 P<0,05 Önemli
	IV	76	1,37	1,64		
Umutsuzluk Motivasyon Kaybı A.B.	I	71	2,20	1,57	-0,532	0,596 P>0,05 Önemsiz
	IV	76	2,36	1,99		
Gelecekle İlgili Olumsuz Beklenti A.B.	I	71	1,56	1,49	-0,381	0,703 P>0,05 Önemsiz
	IV	76	1,67	1,89		
Toplam Umutsuzluk	I	71	4,61	3,35	-1,119	0,265 P>0,05 Önemsiz
	IV	76	5,39	4,99		

t tablo: 1,645

Dördüncü sınıf öğrencilerinin mezun olduktan sonraki iş bulmaya ilişkin olarak bazı kaygılar taşımaları gelecekle ilgili umutsuz duygu düzeyleri puanlarının yüksek çıkmasında etkili olmuş olabilir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapmış olduğu öğretmen atamalarında Beden Eğitimi Öğretmeni atamalarının mevcut mezunların istihdamını karşılayamamış ve dolayısıyla, yeni mezunlarla birlikte Beden Eğitimi Öğretmeni sayısında ki artışla istihdam sorunu bir büyük problem haline dönüşmüştür. Buna bağlı olarak Yüksek Öğretim Kurulu Kararı ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarının İkinci öğretimlerine 2001-2002 eğitim döneminden itibaren ikinci öğretim öğrencisi alınmama başlanmıştır.

TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre, erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyi toplam puan ortalamaları, gelecekle ilgili umutsuz duygu, umutsuzluk motivasyon kaybı ve gelecekle ilgili olumsuz beklenti alt boyut puan ortalamaları kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çalışmamız bu anlamda, Türkiye'den çalışmalar ile uyumludur (13). Dost (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmada kız öğrencilerin yaşam doyumlarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.(7) Şahin (2002) tarafından yapılan bir çalışmada ilahiyat fakültesi öğrencilerinde genel umutsuzluk düzeylerinde cinsiyetler açısından farklılık bulunmamıştır.(16) Araştırma sonuçları çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Tümkiye ve arkadaşları (2007) tarafından eğitim fakültesi öğrencilerinde yapılan araştırma da erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyi puan ortalaması kız öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur.(17) Araştırma sonuçları çalışmamızla paralellik arz etmektedir. Umutsuzluk, yaşam olaylarının olumsuz şekilde algılandığı negatif bilişsel bir değerlendirmedir. (9) Bu anlamda, erkek üniversite öğrencilerinin daha fazla gelecek kaygısı taşıdıkları, bunun da toplumumuzda erkeğe yüklenen rol ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Üniversite öğrencilerinin gelecekle ilgili umutsuz duygu

ve gelecekle ilgili olumsuz beklenti alt boyutu puanlarının öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşmazken; buna karşın, üniversite öğrencilerinin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk düzeylerinde gelir durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Gelir durumu düşük ve orta düzeyde olan ailelerden gelen öğrencilerin motivasyon kaybı ve toplam umutsuzluk düzeyi puan ortalamaları, gelir durumu yüksek olan ailelerden gelen öğrencilere göre önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmamızda, eğitim masraflarını karşılamakta zorlanmanın gençlerdeki hem depresyon hem de umutsuzluk düzeyleri üzerindeki olumsuz etkisi ortaya konmaktadır. Bu konuda yurt dışından ve ülkemizden farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar yayınlanmıştır. Sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerde daha yüksek oranda depresif belirti ve umutsuzluk gözlemlendiğini bildiren çalışmalar (10,13,12,6) olduğu gibi ailenin gelir düzeyi ile depresif belirti yaygınlığı arasında bir ilişki bulunmadığını belirten (5) çalışmalar da vardır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin gelecekle ilgili umutsuz duygu düzeyleri, Birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunurken; Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin Umutsuzluk Motivasyon Kaybı, Gelecekle İlgili Olumsuz Beklenti ve Toplam Umutsuzluk puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Bu sonuçlara bağlı olarak şunlar önerilebilir;

1. Türk Milli Eğitiminin amaçları arasında yer alan beden ruhen ve zihnen sağlıklı bireyler yetiştirebilmek için eğitim-öğretim etkinlikleri içerisinde Beden Eğitimi derslerine önem verilmesi, ders saatlerinin artırılması ve fiziki koşulların düzenlenmesi için çalışmalar yapılması gerekir. Böylelikle bu alanda istihdam sorunu da yaşanmayacaktır. Çünkü bu derslere bazı okullarda alandan öğretmenlerin girmediği gözlenmektedir.
2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatlarında çalışan personelin beden

eğitimi ve spor yüksekokulu mezunlarından oluşturulmalıdır.

3. Federasyonlar tarafından kısa sürede verilen antrenörlük kurslarının kaldırılarak beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunlarının önü açılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., Trexler, L. (1974). The Measurement of Pessimism: The Hopelessness Scale. *J Consult Clin Psychol*, 42, 861-865.
2. Beck, A.T., Steer, R. A. (1988). Beck Hopelessness Scale Manual. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
3. Birol L. Hemşirelik Süreci, Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım. Üçüncü baskı, İzmir, Etki Matbaacılık, 1997, s.116-142.
4. Bonner, R. L. ve Rich, A. (1988). Negative Life Stress, Social Problem-Solving Self-Appraisal, And Hopelessness: Implications For Suicide Research. *Cognitive Therapy And Research*, 12 (6), 549-556.
5. Bostancı M, Özdel O, Oğuzhanoglu NK ve ark. Depressive symptomatology among university students in Denizli, Turkey: prevalence and sociodemographic. *Croat Med J* 2005; 46: 96-100.
6. Ceylan A, Özen Ş, Palancı Y ve ark. Lise son sınıf öğrencilerinde anksiyete-depresyon düzeyleri ve zararlı alışkanlıklar: Mardin çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2003; 4:144-150.
7. Dost, T. M. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 132-142.
8. Durak, A., Palabıyıkoglu, R. (1994). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Geçerlilik Çalışması. *Kriz Dergisi*, 2(2), 311-319.
9. Hojat M, Gonnella JS, Erdmann JB ve ark. Medical students' cognitive appraisal of stressful life events as related to personality, physical well-being, and academic performance: a longitudinal study. *Pers Individ Dif* 2003; 35: 219-235.
10. Kaya M, Genç M, Kaya B ve ark. Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı, stresle başa çıkma tarzları ve etkileyen faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2007; 18: 137-146.
11. Kazgan G. İstanbul Gençliği: Gençlik Değerleri Araştırması. İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.
12. Lorant V, Deliege D, Eaton W ve ark. Socioeconomic inequalities in depression: a meta-analysis. *Am J Epidemiol* 2003; 157: 98-112.
13. Özmen D, DüNDAR PE, Çetinkaya AÇ ve ark. Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2008; 9: 8-15.
14. Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C., Tekin, D. (1993). Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3), 139-142.
15. Silbert, K.L. ve Berry, G.L. (1991). Psychological Effects Of A Suicide Prevention Unit On Adolescents' Levels Of Stress, Anxiety And Hopelessness. Implications For Counseling Psychologists. *Counseling Psychology Quarterly* 4 (1), 45-59.
16. Şahin, A. (2002) İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyi Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13, 143-157.
17. Tümekaya, S., Aybek B., Çelik M. (2007). A Prediction of Hopelessness and State-Trait Anxiety Levels among Teacher Candidates before the KPSS Exam. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 7(2), 967-974
18. Uzbaşı A. (1998). Çocukların Çaresizlik Davranışlarının Depresyon Düzeylerine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü.Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.